

Kaivoslain uudistamisen työryhmän kokous

Aika: Keskiviikko 14.4.2021 klo 14.00-16.00

Paikka: Teams-kokous

Osallistujat: Ilona Lundström, työ- ja elinkeinoministeriö (pj.)
Riitta Rönn, ympäristöministeriö
Taina Eckstein, valtiovarainministeriö
Sarita Kämäräinen, saamelaiskäräjät
Kirsi Levä, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
Sini Hunter, Geologian tutkimuskeskus
Antti Salonen, Suomen Kuntaliitto ry
Marja Anttonen, Paliskuntain yhdistys
Pekka Suomela, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Sami Hämäläinen, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
Leena Kristeri, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK
Matti Kattainen, Suomen luonnonsuojeluliitto ry
Teija Kankaanpää, Kaivosteollisuus ry
Sami Koivula, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Maija Mela, maa- ja metsätalousministeriö
Mika Riipi, Lapin Liitto
Eeva-Maija Puheloinen, työ- ja elinkeinoministeriö (siht.)
Riikka Aaltonen, työ- ja elinkeinoministeriö (siht.)
Tuula Manelius, työ- ja elinkeinoministeriö (siht.)

kokouksesta pitää pöytäkirjaa Kirsi Loukiainen, työ- ja elinkeinoministeriö

Kutsutut asiantuntijat: Jenni Hasa, Metsähallitus
Jarmo Kiuru, Vapaa-ajan asukkaiden liitto ry. / Omakotiliitto ry.
Seppo Sadeharju, Maanmittauslaitos

Asialista

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen.

2. Johdatus kokouksen teemaan

Leena Kristeri (Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK) piti lyhyen alustuksen päivän teemaan, joka on maanomistus ja maanomistajan rooli.

3. Ulkopuolisten asiantuntijoiden puheenvuorot

a. Metsähallitus, Jenni Hasa

Jenni Hasa esitteli Metsähallituksen näkemyksiä kaivoslain kehittämiseksi.

b. Vapaa-ajan asukkaiden liitto ja omakotiliitto, Jarmo Kiuru

Jarmo Kiuru esitteli vapaa-ajan asukkaiden näkökulmia kaivoslain kehittämiseen.

c. Maanmittauslaitos, Seppo Sadeharju

Seppo Sadeharju esitteli kaivostoimitusta ja korvausasioita.

4. Työryhmän jäsenten puheenvuorot

a. Kuntaliitto, Antti Salonen

Kaivostoiminnan suorat ja epäsuorat vaikutukset maanomistajiin voivat olla hyvinkin laajat ja monimuotoiset. Kuntakaavoituksen roolia on syytä selvittää kaivoslupahakuprosessissa. Kaavoitusprosessissa vapaa-ajan asukkaiden rooli maanomistajina on hyvä. Kunnan mahdollisuutta vastustaa malminetsintä lupaa on syytä selvittää lakiuudistuksessa, kunnan toimintamahdollisuuksien parantaminen olennaista. Maanomistajan ja kunnan kannalta on tärkeää selvittää, mitkä ovat toimijan vastuut kaivostoiminnan päättyessä.

b. Saamelaiskäräjät, Sarita Kämäräinen

Sarita Kämäräinen kertoi saamelaisten maankäyttöön ja maanomistajuuteen liittyvästä historiasta sekä saamelaiskulttuurin heikentämiskiellosta.

Kuntien päätäntävällän lisääminen saattaa olla ongelmallista sellaisissa kunnissa, joissa saamelaiset ovat vähemmistö. Tällöin kunnan taloudelliset intressit saattavat olla ristiriidassa alkuperäiskansojen oikeuksien kanssa.

c. Kaivosteollisuus ry, Teija Kankaanpää

Teija Kankaanpää kertoi kaivosteollisuusyritysten kommentit. Hallintomenetely on kehittynyt nykyisen kaivoslain voimassaolon aikana. Yhtiöt tiedottavat ja viestivät toiminnastaan kaivoslain edellyttämällä tavalla. Malminetsintä lupahakemusten pitkä käsittelyaika on maanomistajien kannalta haasteellinen. Yhtiöiden informaatiotilaisuudet ovat poikkeusaikana järjestetty verkkotilaisuuksina. Maanomistajan saama korvaustaso on suurempi kuin muualla maailmassa. Louhintakorvaukset ovat selkeitä metallialkuaineille, mutta erityisalkuaineiden arvonmäärityksestä (litium) puuttuu selkeä malli. Sivutuotekorvauksiin liittyen tulisi selkeyttää, että korvaus maksetaan vain sivukivestä saadusta hyödystä. Kaivostoimitusten harvinaisuus nosti myös esille kysymyksen toimitusten keskittämisestä muutamille maanmittausinsinööreille.

Valtiovarainministeriön hallinnonalaan liittyen tuotiin esiin, että kiinteistövero ei tulisi kohdistaa maanomistajalle silloin, jos alueet on lunastettu valtioneuvoston päätöksellä.

d. Aluehallintovirasto, Sami Koivula

Sami Koivula kertoi ympäristölupaviranomaisen roolista kaivosasioissa ja maanomistuksen merkityksestä ympäristö- ja vesitalousluvissa.

5. Kysymykset ja keskustelu

Käydyssä keskustelussa nousi esiin muun muassa yhtiöiden ja paliskuntien väliset sopimukset sekä korvausten määräämisen mahdollisuus kaivostoimituksessa. Poronhoidolle maksetut korvaukset on koettu riittämättömiksi suhteessa haittoihin. Lisäksi esiin nousi kysymys kaivostoimituksen korvausten luonteesta, kuten voivatko olla muutakin kuin esimerkiksi maapohjan ja rakennuksen arvo ja ovatko kertaluonteisia vai voiko olla myös vuotuisia. Lisäksi tuotiin esiin kemikaali- ja ydinenergiasääntelyssä olevat riskien arviointi ja riskienhallintasuunnitelmat ja vastaavanlaisten soveltuvuus kaivoslain mukaisiin toimintoihin. Etsintätyössä nähtiin mahdollisia täsmennystarpeita, ja malminetsintälupaan liittyen pohdittiin luvan myöntämisen edellytyksiä. Elinkeinotakuukin nousi puheenvuoroissa esille.

6. Kokouksen päättäminen

Ympäristöministeriön jäsen työryhmässä vaihtuu toukokuussa. Puheenjohtaja kiitti Riitta Rönniä hyvästä ja rakentavasta yhteistyöstä lakivalmistelussa.

Työryhmän seuraavan kokous pidetään 11.5.2021.

Kokous päättyi klo 16.02.